

Sygn. akt: I C 477/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2017 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko S. M., D. M.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. oddała wniosek powódki o zasądzenie od pozwanych zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 477/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 września 2017 r.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniosła przeciwko D. M. i S. M. pozew o zapłatę solidarnie kwoty 8.366,92 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 2 lutego 2017 r. do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z weksla, który został wypełniony na wymienioną kwotę.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, kwestionując wypowiedzenie umowy pożyczki i zarzucając, że płacili raty pożyczki, a w chwili wypowiedzenia mieli opóźnienie w płatności tylko jednej raty (k. 43 i 120 akt).

Prokurator Rejonowy w Grudziądzu, który przystąpił do sprawy, wskazał że Prokuratura Rejonowa w Bielsku-Białej pod sygn. akt 5 Ds. 10/15 prowadzi postępowanie dotyczące czynu z art. 304 k.k., tj. żądania przez powódkę od pożyczkobiorców zawyżonych kwot z tytułu zawartych umów pożyczek. Podniósł, że z dokumentacji złożonej do akt wynika, iż pozwani dokonywali spłat rat pożyczki (k. 120 akt).

W piśmie z 27 marca 2017 r. powódka zmieniła żądanie w zakresie odsetek, domagając się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie (k. 25 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 listopada 2014 roku (...) Spółka z o.o. w B. (poprzednik prawny powódki - pożyczkodawca) zawarła z D. M. i S. M. (pożyczkobiorcy) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanym pożyczki w kwocie 4.000,00 zł, której zwrot wraz z kosztami jej udzielenia miał nastąpić w 48 miesięcznych ratach ustalonych w harmonogramie spłat – do 2 dnia każdego miesiąca kalendarzowego - po 248 zł, począwszy od 2 stycznia 2015 r. Strony przewidziały, że z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkobiorcy zobowiązani będą do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: jednorazowej opłaty przygotowawczej w wysokości 568 zł i wynagrodzenia umownego w wysokości 992 zł. Pozwani mieli też pokryć koszty grupowego ubezpieczenia na życie w (...) Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. w kwocie 6.344 zł. Kwoty te zostały rozdzielone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i miały być uiszczane częściowo przy każdej racie. W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwani zapłacą odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

W umowie zastrzeżono, że pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku, jeżeli pożyczkobiorcy nie zapłacą w terminach określonych w umowie **pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności**, przy czym pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem trzydziestodniowego terminu i wypełnić weksel in blanco podpisany przez pozwaną w ramach zabezpieczenia spłaty pożyczki, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorców do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania (pkt 11 umowy).

Dowody :

- umowa pożyczki wraz z załącznikiem nr 1 – wyciągiem z umowy ubezpieczenia (k. 77-88 akt)

W dniu 18 grudnia 2014 r. (...) Sp. z o.o. dokonała podziału przez wydzielenie i przeniesienie części majątku, w tym wierzytelności wobec pozwanych z tytułu opisanej wyżej pożyczki, na rzecz (...) Sp. z o.o. w B.. W tym samym dniu wymienione podmioty zawarły umowę cesji wierzytelności wekslowej wobec pozwanych. W dniu 26 lutego 2015 r. (...) S.A. w B. przejęła (...). z o.o.

Dowody :

- umowa cesji wierzytelności wekslowej (k. 11 akt)

- porozumienie w sprawie planu podziału z 23 września 2014 r. (k. 133-142 akt)

- odpisy z Rejestru Przedsiębiorców (k. 144-157v akt)

Pozwani spłacali pożyczkę, choć opóźniali się w zapłacie niektórych rat. W okresie od lipca do września 2015 r. pozwani korzystali z bezpłatnego odroczenia trzech kolejnych terminów płatności rat pożyczki, podejmując dalszą spłatę w październiku 2015 r. W dniu 10 listopada 2016 r. pozwani zapłacili kwotę 240 zł na poczet raty wymagalnej dnia 2 listopada 2016 r. Pismami z dnia 5 grudnia 2016 r. pozwani zostali wezwani do dobrowolnej zapłaty części raty pożyczki wymagalnej 2 listopada 2016 r. w kwocie 8 zł i całej raty wymagalnej 2 grudnia 2016 r., tj. łącznie kwoty 256 zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki.

Dowody :

- potwierdzenia wpłat (k. 50-70 akt)

- karta rozliczeniowa pozwanych (k. 128-128v akt)

- ostateczne wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 129-131 akt)

Pismami z dnia 2 stycznia 2017 roku powódka wypowiedziała umowę pożyczki z dnia 28 listopada 2014 r. z 30 dniowym okresem wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowej wymagalności wszystkich należności wynikających z umowy. Poinformowała też o wypełnieniu weksla in blanco z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę sądową. Wskazała, że zadłużenie pozwanych wynosi 8.876,92 zł, w tym kwota niespłaconej pożyczki w wysokości 6.952 zł, koszty windykacji w wysokości 1.390,40 zł (20% z kwoty pozostającej do zapłaty), 510 zł z tytułu kosztów windykacji i odsetki karne za opóźnienie w płatności rat w wysokości 24,52 zł. Powódka wezwała pozwanych do natychmiastowej zapłaty zaległości. W dniu 2 stycznia 2017 r. powódka wypełniła weksel in blanco podpisany przez pozwanych na kwotę 8.876,92 zł, wskazując termin płatności na 1 lutego 2017 r.

W dniu 4 stycznia 2017 r. pozwani spłacili 270 zł (8 zł na poczet raty listopadowej, w całości ratę grudniową i 14 zł na poczet raty wymagalnej 2 stycznia 2017 r.). W dniu 26 stycznia 2017 r. spłacili 240 zł – 234 zł na poczet raty styczniowej i 6 zł na poczet raty lutowej.

Dowody :

- wypowiedzenia umowy pożyczki (k. 9-10 akt)
- wypełniony weksel (k. 10a akt)
- potwierdzenia wpłat (k. 48-49 akt)
- karta rozliczeniowa pozwanych (k. 128-128v akt)

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty przedłożone przez strony, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 160) jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. W myśl art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Na tle powołanych przepisów dominuje pogląd, że w stosunku do pierwszego wekslobiorcy - będącego kontrahentem z porozumienia wekslowego - zarzut niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla może być podnoszony bez ograniczeń, w tym zakresie art. 10 prawa wekslowego nie stosuje się. Art. 10 wyznacza natomiast granice skuteczności tego zarzutu względem dalszego nabywcy, który nabył weksel sposobami prawa wekslowego. Pozwani zakwestionowali prawidłowość wypełnienia weksla przez powódkę, dlatego dla ustalenia zakresu ich odpowiedzialności należało odwołać się do przepisów regulujących stosunek podstawowy.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek albo prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu powódka wypowiedziała pozwanym umowę pożyczki zbyt wcześnie, dlatego wypowiedzenie umowy było bezskuteczne. Zgodnie z zapisem pkt 11 ust. 1 umowy pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę pożyczki w przypadku, jeżeli pożyczkobiorcy nie zapłaciliby w terminach określonych w umowie **pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności**, po **uprzednim wezwaniu** pożyczkobiorców do zapłaty **zaległości** w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. W dniu 5 grudnia 2016 r. – kiedy sporządzono ostateczne wezwania do

zapłaty skierowane do pozwanych pod rygorem wypowiedzenia umowy - pozwani nie zalegali ze spłatą dwóch pełnych rat pożyczki, a jedynie niewielkiej części raty wymagalnej 2 listopada 2016 r. w wysokości 8 zł i całej raty wymagalnej 2 grudnia 2016 r., tj. łącznie 256 zł. Pismo to zostało więc skierowane przedwcześnie i zgodnie z powołanym przepisem umowy nie mogło zawierać rygору wypowiedzenia. Pismo to było wadliwe, a w konsekwencji w oparciu o to pismo nie mogło nastąpić wypowiedzenie umowy. Stosując wykładnie literalną wskazany zapis umowy należy interpretować w ten sposób, że sekwencja wydarzeń pozwalająca na skuteczne wypowiedzenie umowy powinna być następująca: 1) powstanie zaległości w wysokości co najmniej dwóch pełnych rat pożyczki za dwa miesiące, 2) wezwanie do ich zapłaty w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia, 3) upływ terminu 7 dni i brak spłaty zaległości. W niniejszej sprawie w dniu 5 grudnia 2016 r. pierwsza przesłanka nie została spełniona. Z tego względu wypowiedzenie umowy było bezskuteczne, a w konsekwencji nie istniała podstawa do postawienia w stan natychmiastowej wymagalności wszystkich rat pożyczki, naliczenia kosztów windykacji w wysokości 20% kwoty pozostałej do spłaty i wypełnienia weksla in blanco.

Wobec wypełnienia weksla niezgodnie z umową i zawartym porozumieniem wekslowym oraz braku wymagalności wymienionej w nim kwoty, powództwo należało oddalić w całości, jako nie znajdujące podstaw prawnych i faktycznych.

Niezależnie od tego należało wskazać, że zapisy umowne o ryczałtowych kosztach windykacji (w wysokości 20% kwoty zaległości na dzień wypowiedzenia) i kosztach monitów (15 zł za każde upomnienie pisemne lub wezwanie do zapłaty) stanowią niedozwolone klauzule umowne i rażąco naruszały interesy konsumentów, dlatego nie wiązały pozwanych i nie mogły wobec nich wywołać pożądaných przez powódkę skutków prawnych. Zastrzeżenie w umowie zawartej z konsumentem rażąco wygórowanej opłaty za dokonanie określonej czynności windykacyjnej przez wierzyciela, przekraczającej rzeczywiście poniesione przez wierzyciela koszty, stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiąże konsumenta (zob. np. pozycje 978, 1767, 1768, 1955 czy 1956 rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony i Konkurencji). W decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wobec (...) Sp. z o.o. w B. wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...)61-12/13/SB w zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do ryczałtowej opłaty windykacyjnej określonej w punkcie 11 ust. 2 lit. b umowy z dnia 28 listopada 2014 r.

O kosztach procesu w punkcie 2. (drugim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, albowiem powódka przegrała sprawę w całości.